



**Ing. Andrej Babiš**  
předseda vlády České republiky

V Praze  února 2019  
Čj. 748/2019-UVCR-KPV-4  
Interpelace č. 385

Vážený pane poslanče,

Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (tzv. Istanbulskou úmluvu) podepsala Česká republika na základě pověření prezidenta ČR v květnu 2016. Ministerstvo spravedlnosti následně připravilo návrh legislativních změn za účelem sladění českého právního řádu s požadavky Istanbulské úmluvy. Jednalo se zejména o novelu zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (sněmovní tisk č. 79). Tato novela nabyla účinnosti dne 1. února 2019.

Z pohledu právního řádu tedy již Česká republika požadavky Istanbulské úmluvy splňuje a podmínky pro její ratifikaci byly naplněny. Istanbulská úmluva však obsahuje i řadu ustanovení, která obsahují tzv. měkká opatření – např. v oblasti osvěty a prevence, dostupnosti služeb pro oběti, školení policie či státního zastupitelství. Některá z těchto ustanovení budí veřejné kontroverze, z nichž řada je založena na mýtech a účelové dezinterpretaci Istanbulské úmluvy.

Ratifikací Istanbulské úmluvy se zabývala Rada vlády pro rovnost žen a mužů na svém jednání dne 28. ledna 2019. Přijala usnesení, ve kterém doporučila Úřadu vlády ČR a Ministerstvu spravedlnosti provést revizi stávající (nepřesného) překladu úmluvy a zpracovat rozbor dopadů ratifikace úmluvy v těch zemích, které ji ratifikovaly v letech 2014 a 2015. Rozbor má být zpracován a předložen Radě vlády pro rovnost žen a mužů do konce června 2019. Předpokládám tedy, že návrhem na ratifikaci Istanbulské úmluvy se bude vláda ČR zabývat v druhé polovině letošního roku.

Jak ukázal výzkum Centra pro výzkum veřejného mínění z prosince 2018, tři čtvrtiny (72 %) české veřejnosti neví, o čem Istanbulská úmluva je. Výzkum zároveň ukázal, že ti, kteří obsah Istanbulské úmluvy znají, ji podporují. Proto považuji za důležité nadále pracovat na vyvracení mýtů spojených s touto úmluvou.

Prioritou vlády i mojí, je přijmout praktická opatření ke zlepšení pomoci obětem domácího násilí aplikací českých zákonů. Proto aktuálně jedním se zástupci a zástupkyněmi organizací poskytujících pomoc obětem domácího násilí za účelem identifikace konkrétních kroků, které je potřeba v této souvislosti podniknout.

S pozdravem



Příloha

Vážený pan  
Mgr. Jiří Kobza  
poslanec  
Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR  
PRAHA

## Doprovodné informace:

### Aktuální stav přípravy ratifikace v ČR

- Na základě zmocnění prezidenta ČR byla Istanbulske úmluva podepsána v květnu 2016.
- Ministerstvo spravedlnosti v současnosti připravuje návrh na ratifikaci, který by měl být následně předložen k rozhodnutí oběma komorám Parlamentu ČR.
- Ratifikací Istanbulske úmluvy se zabývala na svém jednání dne 28. ledna 2019 Rada vlády pro rovnost žen a mužů. Přijala usnesení, ve kterém doporučila Úřadu vlády ČR a Ministerstvu spravedlnosti provést revizi stávající (nepřesného) překladu úmluvy a zpracovat rozbor dopadů ratifikace úmluvy v těch zemích, které ji ratifikovaly v letech 2014 a 2015. Rozbor má být zpracován a předložen Radě vlády pro rovnost žen a mužů do konce června 2019.
- Následně by návrh na ratifikaci měl být předložen do mezirezortního připomínkového řízení a poté projednán vládou ČR.

### Stav ratifikace v Evropě a ČR

- Istanbulskou úmluvu podepsalo celkem 45 států Rady Evropy. **K ratifikaci dosud přistoupilo 33 z nich** (včetně např. **Francie, Rakouska, Německa, Polska či Itálie**), začátkem roku 2019 se očekává ratifikace také v Irsku.
- Podpis úmluvy **odmítá Rusko a Ázerbájdžán**. Ratifikaci nedávno odmítla současná slovenská vláda a bulharský ústavní soud.
- Istanbulskou úmluvu **podepsala v listopadu 2016 také Evropská unie** (vláda ČR dle své rámcové pozice přistoupení EU k úmluvě podporuje).
- V únoru 2016 vláda ČR doporučila prezidentu ČR Istanbulskou úmluvu podepsat. Následně **v květnu 2016 Česká republika Istanbulskou úmluvu podepsala** (na základě zmocnění prezidenta) a Ministerstvo spravedlnosti zahájilo přípravu ratifikace.
- Před návrhem na ratifikaci bylo nezbytné provést dílčí změny v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. **Tyto změny prošly v listopadu 2018 Parlamentem ČR (Senát novelu trestního zákoníku schválil 18. listopadu)**. Před schválením těchto změn nebylo možné proces ratifikace zahájit.
- **V současnosti připravuje Ministerstvo spravedlnosti návrh na ratifikaci** (vyhodnocení nakolik je ČR úmluvu ratifikovat). Před předložením návrhu na ratifikaci do mezirezortního připomínkového řízení MSP také ve spolupráci se Sekcí pro lidská práva ÚV ČR také **provádí revizi překladu úmluvy**, neboť v dosavadní verzi byly nalezeny některé nesrovnalosti. Předložením návrhu na ratifikaci do mezirezortního připomínkového řízení a následné projednání vládou je možné očekávat začátkem příštího roku (v případě politické vůle).
- V případě schválení vládou by následně byl návrh na ratifikaci Istanbulske úmluvy předložen Poslanecké sněmovně a Senátu.

### Obsah a význam Istanbulske úmluvy

- Istanbulske úmluva představuje **jednotný standard ochrany před domácím násilím a násilím na ženách**.
- Obsahuje články týkající se jak **legislativy**, tak tzv. **měkkých / preventivních opatření**.
- **V oblasti legislativy pro ČR Istanbulske úmluva nepřináší nic nového**. Všechny činy uvedené v úmluvě (domácí násilí, sexuální násilí, znásilnění, stalking, nucené sňatky, ženská obřízka apod.) jsou trestní dle stávající české legislativy.
- **V oblasti měkkých opatření však má Istanbulske úmluva praktický význam i pro ČR**. Obsahuje např.
  - povinnost provozovat bezplatnou telefonní linku pro oběti (v současnosti v ČR provozuje Bílý kruh bezpečí, její financování však není systémově vyřešeno),
  - povinnost průběžného vzdělávání policie a dalších orgánů přicházejících do kontaktu s oběťmi,

- povinnost zajistit dostatečnou kapacitu služeb pro oběti (azylové domy, intervenční centra apod.),
- povinnost nabízet terapeutické programy pro osoby dopouštějící se domácího násilí (programy pro násilné osoby),
- Význam pro ČR má Istanbulská úmluva také **symbolický** – směrem k mezinárodnímu společenství (prevence násilí na ženách je pro ČR prioritní), tak směrem k obětem tohoto násilí. V rámci své **úspěšné kandidatury do Rady OSN pro lidská práva se ČR v roce 2018 k ratifikaci zavázala.**

### Kontroverze a spory

- V souvislosti s blížícím se předložením návrhu na ratifikaci se zvyšuje opozice z některých kruhů vůči Istanbulské úmluvě. Zčásti se jedná obskurní spolky/platformy (Aliance národních sil, Byzantský katolický patriarchát), zčásti pak o některé (euro)poslance KDU-ČSL.
- Proti ratifikaci se výrazně angažuje europoslanec KDU-ČSL T. Zdechovský a bývalá poslankyně TOP 09 Nina Nováková.
- Mezi aktivní podporovatelky ratifikace patří mj. **poslankyně ANO Radka Maxová** či **europoslankyně Dita Charanzová**. Naopak někteří jiní poslanci ANO vystupují aktivně **proti** ratifikaci (zejm. **poslanec Aleš Juchelka**).
- **Proti ratifikaci se vyjádřil také poslanecký klub SPD a KDU-ČSL.** Proti je také většina **poslanců ODS.**
- **Ratifikaci podporuje většina poslanců ČSSD a Pirátů** a část poslanců **STAN a TOP 09.**
- Většina z argumentů proti ratifikaci Istanbulské úmluvy je založena na její dezinterpretaci a mýtech. Úřad vlády v návaznosti na tyto mýty vydal brožuru, ve které na dezinformace reaguje.
- Část z mýtů je absurdní – úmluva dle nich má vést k zákazu velikonoce, k umožnění dětem volit si pohlaví či má zavést pravomoc monitorovacího orgánu odebírat českým rodinám děti. Nic z toho úmluva nepožaduje.
- Části úmluvy, které hovoří o potírání genderových stereotypů či o vzdělávání o rovnosti žen a mužů, jsou **převzaty z Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen.** Ta je součástí našeho právního řádu od roku 1982. V této souvislosti Istanbulská úmluva tedy nepřináší nic nového.
- Stejně tak v oblasti odebírání dětí z rodin či udělování azylu úmluva dle analýzy Ministerstva spravedlnosti nepřináší nic nového.
- Petiční výbor poslanecké sněmovny 6. listopadu 2018 projednal tři petice – jednu petici na podporu ratifikace úmluvy a dvě petice proti ratifikaci.
- Podporu ratifikaci dlouhodobě vyjadřuje Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách a Rada vlády pro rovnost žen a mužů. V listopadu 2018 vládě a Parlamentu zaslalo **20 organizací poskytujících pomoc obětem výzvu podporující ratifikaci.**
- **Spor o výklad Istanbulské úmluvy panuje také uvnitř katolických církví,** zejm. v souvislosti s kázáním P. Piřhy. Ve společném prohlášení ratifikaci **odmítli římskokatoličtí biskupové.** Naopak **evangelické církve s ratifikací problém nemají.**

### Postoj prezidenta a ministra spravedlnosti

- Prezident M. Zeman Istanbulskou úmluvu označil za **neškodnou** a pro ČR **zbytečnou.**
- Ministr spravedlnosti (gestor úmluvy) uvádí, že úmluva nebude mít žádný legislativní dopad a že v ní **nepatří nic, co by šlo proti tradicím a hodnotám,** na kterých stojí Česká republika, její ústava a právní řád. Zároveň uvádí, že její hlavní hodnota je **symbolická.**